

## KONCEPCIÓ

**TÁRGYA:** az országgyűlési képviselők választásának módosuló szabályaira vonatkozó rendelkezések összefoglalása és bemutatása.

**CÉLJA:** az országgyűlési képviselők választását Magyarország Alaptörvénye 2. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatos törvény szabályozza. Az általános és egyenlő választójog maradéktalan biztosítása, az Alkotmánybíróság e tárgyban hozott határozatainak érvényre juttatása, a nemzetiségek, mint államalkotó tényezők nemzetiségi választójogának, valamint a határainkon túl élő magyarság, mint politikai közösségünk nélkülözhetetlen részei szavazati jogának megteremtése érdekében új választójogi szabályozás szükséges, mely kialakítja hazánk biztos alapokon nyugvó kormányzásának, a jó és olcsó állam kiépítésének feltételeit.

### I. AZ ORSZÁGGYŰLÉS LÉTSZÁMA

A) Az Országgyűlés létszáma az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 4. § (1) bekezdése alapján 386.

B) Az Országgyűlés 2010. május 20-ai ülésén fogadta el a *Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról* szóló T/9. számú törvényjavaslatot, melynek értelmében az országgyűlési képviselők létszáma – a hatálybalépés idejéről szóló külön törvény elfogadását követően – legfeljebb 200. A Konceptió alapján az Országgyűlés létszáma ugyancsak csökken, az eddigi 386 helyett – összhangban az Országgyűlés korábbi döntésével – legfeljebb 200 tagja lehet.

### II. VÁLASZTÁSI RENDSZER

A) A jelenlegi hazai választási rendszer vegyes, kétfordulós, kétszavazatos, töredékszavazat-visszaszámláló rendszer, amely a legkisebb szavazatveszteség érdekében kombinálja a többségi (egyéni) és az arányos (pártlistás) rendszert.

B) A Konceptió alapján hazánkban egyfordulós, kétszavazatos, töredékszavazat-visszaszámláló elemekkel kombinált választási rendszer lép hatályba, amely a legkisebb szavazatveszteség érdekében kombinálja a többségi (egyéni) és az arányos (pártlistás) rendszert.

### III. SZAVAZÁS

A jelenlegi szabályozás alapján hazánkban egy választói névjegyzék létezik, amely nyilvántartja a Magyarországon választójoggal rendelkező személyeket. A Konceptió három választói névjegyzéket nevesít: magyarországi választók névjegyzéke, nemzetiségi választók névjegyzéke, határon túliak választói névjegyzéke.

A) A Törvény, valamint az Alkotmány jelenleg hatályos szabályozása értelmében a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt megillet az a jog, hogy választó és választható legyen. Két szavazattal rendelkezik minden választópolgár: egy szavazatot országgyűlési egyéni választókerületi országgyűlési képviselőjelöltjére, további egy szavazatot megyei, fővárosi választókerületi (területi) listára adhat le.

B) A Konceptió értelmében a továbbiakban is két szavazattal rendelkezik minden Magyarországon lakóhellyel rendelkező választópolgár. Amennyiben választása szerint a magyarországi választói névjegyzékben kíván szerepelni: az országgyűlési képviselők választásán egy szavazatot országgyűlési egyéni választókerületi országgyűlési képviselő-jelöltjére, további egy szavazatot országos listára adhat le. Amennyiben választása szerint a nemzetiségi választói névjegyzékben kíván szerepelni: az országgyűlési képviselők választásán egy szavazatot országgyűlési egyéni választókerületi országgyűlési képviselő-jelöltjére, további egy szavazatot egy kedvezményes nemzetiségi jelöltre adhat le. A területi listák (19 megyei és 1 fővárosi) a Konceptió értelmében megszűnnek, a jövőben a második szavazat nem területi, hanem országos listára adható.

#### IV. EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLETEK KIALAKÍTÁSA

A) Az egyéni és területi választókerületek kialakítását jelenleg *az országgyűlési egyéni és területi választókerületek megállapításáról szóló 2/1990. (I. 11.) MT rendelet* tartalmazza, amelyet alkotmányellenessége miatt 2011. december 31-ei hatállyal az Alkotmánybíróság 193/2010. (XII. 8.) AB határozatával megsemmisített. A Testület szerint az országgyűlési egyéni választókerületek területének meghatározása az országgyűlési képviselők választásáról szóló, a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény szabályozási tárgykörébe tartozik. További fontos követelmény, hogy az egyéni választókerületekben a választásra jogosultak száma a lehető legkisebb mértékben és csak megfelelő alkotmányos indokkal térhet el egymástól; az egyes területi választókerületenként megszerezhető országgyűlési képviselői mandátumok számának szorosan igazodnia kell a választásra jogosultak számához.

B) Az országgyűlési egyéni választókerületek kialakításánál maradéktalanul figyelembe kell venni az Alkotmánybíróság e tárgykörben hozott határozatait, valamint az Európa Tanács Velence Bizottságának 190/2002. számú véleményét, amelyben a „Code of Good Practice in Electoral Matters” a közös európai választójogi örökség egyik meghatározó elemének minősíti a választójog egyenlőségét. A dokumentum szerint az egyenlőség magában foglalja a mandátumok választókerületek közötti egyenletes elosztásának követelményét, amely a következőket tartalmazza:

- a képviselői helyek elosztása kiegyensúlyozottan, világos szempontok szerint kell megtörténnjen, a következő lehetséges kritériumok figyelembevételével: népesség, a nemzeti kisebbségek számaránya, a regisztrált választópolgárok száma, a választójogukkal várhatóan élők aránya;

- földrajzi, közigazgatási, valamint történelmi határvonalak számításba vehetők;

- az egy képviselői helyre jutó választópolgárok száma tekintetében a választókerületenkénti eltérés nem haladhatja meg a 10%-ot, és semmiképpen sem lépheti túl a 15%-ot. E szabályoktól csak kivételes körülmények esetén engedhető meg az eltérés (adott területen élő kisebbségek érdekeinek védelme, szórványosan lakott terület egységének védelme érdekében);

- javaslatunk szerint a választókerületi határok nem léphetik át a mindenkori megyék határait

- a képviselői helyek elosztásának rendszerét legkevesebb tízévenként újra kell vizsgálni, lehetőleg választásokon kívüli időszakokban.

## V. EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLETEK SZÁMA

- A) A Törvény 4. § (2) bekezdése értelmében jelenleg 176 országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben választanak.
- B) A Koncepció értelmében az egyéni választókerületben megválasztható országgyűlési képviselők száma 90-110-re csökken.

## VI. EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLETI JELÖLTTE VÁLÁS

- A) A jelenleg hatályos szabályozás alapján a jelöléshez legalább hétszázötven választópolgárnak az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges.
- B) A Koncepció szerint egyéni választókerületben az lehet jelölt, aki a rendelkezésre álló 21 nap alatt az adott választókerületben a választói névjegyzékben szereplő választópolgárok közül legalább 1500 fő aláírásával hitelesített ajánlását összegyűjti.

## VII. ORSZÁGOS LISTA ÁLLÍTÁSA

- A) A Törvény értelmében országos listát az a párt állíthat, amely legalább hét területi választókerületben állított listát.
- B) A területi listák megszűnésével a Koncepció módosítja az országos lista állításának feltételeit. Országos listát azok a jelölő szervezetek állíthatnak, amelyek legalább kilenc magyarországi megyében, továbbá Budapesten, összesen huszonhét egyéni választókerületben jelöltet állítottak.

## VIII. ORSZÁGOS LISTÁS MANDÁTUM MEGSZERZÉSE

- A) A Törvény értelmében a pártlista nem kap mandátumot, ha az azt állító párt területi listái a választópolgárok által valamennyi területi pártlistára leadott és országosan összesített érvényes szavazatok több mint öt százalékát nem érték el. E vonatkozásban összesíteni csak az ugyanazon párt területi listáira leadott érvényes szavazatokat lehet. A közös lista, illetőleg a kapcsolatban részt vevő listák nem kapnak mandátumot, ha az országosan összesített érvényes szavazatoknak legalább tíz százalékát, kettőnél több párt által állított közös, illetőleg kapcsolt lista esetében legalább tizenöt százalékát együttesen nem érték el. E vonatkozásban összesíteni csak az ugyanazon pártok által, azonos módon összeállított közös, illetőleg kapcsolt listákra leadott érvényes szavazatokat lehet.
- B) A Koncepcióban foglaltak alapján nem kap mandátumot az önálló lista, ha az érvényes szavazatok több, mint öt százalékát nem érte el. A közös lista nem kap mandátumot, ha az érvényes szavazatoknak legalább tíz százalékát, kettőnél több párt által állított közös lista esetében pedig legalább tizenöt százalékát együttesen nem érték el. A Koncepció fenntartja az 1994. január 20. óta hatályban lévő (az 1994. évi III. törvény hatályba lépése előtt 4%) 5%-os érvényességi küszöböt az Országgyűlésbe jutás feltételeként.

## IX. TÖREDÉKSZAVAZATOK

- A) 1.) Az országos listákon a jelöltek az országosan összesített töredékszavazatok arányában, a bejelentés sorrendjében jutnak mandátumhoz.

Töredékszavazatnak minősülnek:

- 2.) egyéni választókerületben a választás első érvényes fordulójában az olyan pártjelöltekre leadott szavazatok, amelyekkel a választás egyik fordulójában sem szereztek mandátumot;
- 3.) területi választókerületben - a választás érvényes fordulójában - a listákra leadott olyan szavazatok, amelyek mandátum megszerzéséhez nem voltak elegendők, illetőleg amelyek mandátum megszerzéséhez felhasznált szavazatszámot meghaladták.
- 4.) Az egyéni választókerületi jelölt és a területi lista töredékszavazatai felkerülnek:
  - arra az országos listára, amelyet a jelöltet, illetőleg a listát állító párt állított,
  - arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolatban a jelöltet, illetőleg a listát állító párt országos listája részt vesz.
- 5.) A közös egyéni választókerületi jelölt és a közös területi lista töredékszavazatai az érintett pártok által - országosan egységesen - előzetesen meghatározott arányban kerülnek fel a közös jelöltet, illetőleg a közös listát állító pártok 4.) pont szerinti országos listáira. A pártok eltérő rendelkezése hiányában a töredékszavazatok felkerülnek:
  - arra a közös országos listára, amelyet a jelöltet, illetőleg a listát állító pártok indítottak,
  - arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolatban a jelöltet, illetőleg a listát állító pártok közös országos listája részt vesz.
- 6.) A kapcsolt területi lista töredékszavazatai felkerülnek arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolatban a területi listát kapcsoló pártok országos listái vesznek részt.
- 7.) Nem minősülnek az 1.) pont szerinti töredékszavazatnak és ezért az országos listán történő mandátumszerzés szempontjából nem vehetők figyelembe az érvénytelen választási fordulóban leadott szavazatok.
- 8.) Azok a pártok, amelyek országos listáikat kapcsolják, a kapcsolatban részt vevő listákra jutó töredékszavazatok összesített számának arányában szereznek mandátumot.

**B)** A Konceptió alapján az országos listán mandátumot szerző pártoknak vagy kisebbségi jelölő szervezeteknek, az országosan összesített töredékszavazatait hozzá kell adni az országos listájára leadott szavazatokhoz.

Önálló országos listát állító jelölő szervezetek önálló egyéni választókerületi jelöltjeire leadott töredékszavazatainak összesített számát kell hozzáadni az önálló listára leadott szavazatokhoz. Közös országos listát állító jelölő szervezetek közös egyéni választókerületi jelöltjeire leadott töredékszavazatainak összesített számát kell hozzáadni a közös listára leadott szavazatokhoz.

## **X. KÜLFÖLDÖN ÉLŐ MAGYAR ÁLLAMPOLGÁROK SZAVAZÁSA**

**A)** A jelenleg hatályos szabályok alapján, Magyarországon lakóhellyel nem rendelkező, határon túli magyar állampolgárok magyarországi országgyűlési képviselő-választáson szavazati joggal nem rendelkeznek.

**B)** A Konceptió értelmében a Magyarországon lakóhellyel nem rendelkező, határon túli magyar választói névjegyzékében szereplő, határon túli magyar állampolgárok megkapják a magyarországi választójogot, amely lehetőséget biztosít számukra a magyarországi országos listán történő szavazásra. A külföldön élők számára a levél útján történő szavazást teszi lehetővé a Konceptió.

## XI. KISEBBSÉGEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

**A)** A Törvény értelmében az eddigiekben a magyarországi nemzetiségek nem rendelkeztek nemzetiségi választójoggal.

**B)** A magyarországi nemzetiségek számára a Konceptió biztosítja a nemzetiségi képviselők választásának lehetőségét. A nemzetiségi képviselők választásán minden választójoggal rendelkező, kisebbségi névjegyzékben szereplő választópolgár a nemzetiségének megfelelő listát ajánlhat, továbbá arra szavazhat. Minden országos kisebbségi önkormányzat egy kedvezményes listát állíthat. Országos kisebbségi önkormányzat listáján jelölt lehet minden passzív választójoggal rendelkező, kisebbségi választói névjegyzékben szereplő választópolgár. A lista állításához országosan 1500 kisebbségi névjegyzékben szereplő választópolgár ajánlása szükséges.